

.cat errealitatea da

2005eko irailean ICANN erakundeak lehenengo aldiz estatuturik gabeko nazio baten hizkuntza eta kultura bati eskainitako domeinu bat onartzen zuen: .cat. ICANN da nazioartean mundu osoko helbide eta domeinuak kudeatzen dituen erakundea. Berea da .org, .com, .net, .edu edota .es edo .fr domeinuak banatzeko ardura. Katalanek, hiztunek eta bere kulturak mundu mailan aritzeko domeinua erdiesteko bideak urrats handia egin zuen. Eta aurtan, otsailean, abian jarri dituzte domeinuok. Katalanez ari diren elkarte, enpresa, norbanako, instituzio eta abarrek .cat domeinuarekin emango dituzte ezagutzera beraien webgune eta e-posta helbideak. Nortasun osoarekin aritzen dira otsailaz geroztik sarean. Badira.

Berriki, aurtengo urtarrilean, *firstmonday.org* agerkarian, Peter Gerrand Australiako Melbourneko Unibertsitateko irakasle eta adituak «Cultural diversity in cyberspace: The Catalan campaign to win the new .cat top level domain» lana karrikaratu du. Bertan, .cat domeinua lortu bitartean katalanek eman dituzten pausoak eta egin dituzten harremenen berri damaigu oso modu interesgarrian. Lan hori burutzeko, lagun paregabea izan du Peter Gerrand irakasleak, Amadeu Abril i Abril abokatu eta irakaslea. Amadeu izan da, gainera, puntCAT elkarteko kideetako bat, ICANNeko kide urte askotan, eta .cat domeinua lortzeko izerdi eta lan asko egin duen gizona. Zuzenbidean lizentziatua, ESADEko Zuzenbide Fakultateko irakaslea da, urte askotan domeinuak erregistratzeko Nominalia enpresako lege aholkularia, eta egun ere enpresa horrentzat lan egiten du. Beraz, teknologia berri, lege eta identitate kontuetan aditua den pertso-

na bat ezinbesteko bilakatzen da horrelako lorpenen aurrean. Lehen irakaspena.

Amadeu Abril i Abrilek gogoratzen duenez, 1996an abiatu ziren Kataluniarentzat domeinua lortzeko bidean. Eta orduan, .ct —bi hizkidun domeinua— erdiestea zen helburua. Estatuak, nazioek bi hizkidun domeinuak dituzte (es, fr, de, uk, pt, eh... Espainia, Frantzia, Alemania, Erresuma Batua, Palestina edo Saharako Errepublika hurrenez hurren). Urteen joan etorrian baina, Kataluniarentzako bi hizkidun domeinurik ez zuten lortu.

Pasaportetik hiztegira

2001ean aldaketa eragin zuen domeinuaren aldeko ekimen honek. *Zer gara gu? Nazioa? Erregioa? Interneten interes komunitate bat gara, eta ororen gainetik, azken finean Interneten komunikaziorako medio garrantzitsuena hizkuntza idatzia da.* Nazio izaerari uko egin barik, katalanek urrats berri bat egin zuten. Beraien herria nazioartean aitortua ez bada ere, hizkuntza eta kultura aitortze bidean jarri zuten. Interneten mapek baino garrantzi handiagoa omen daukate hizkuntzek, beraz horri erreparatu zioten 2001etik aurrera. Eta orduan sortu zuten Associació puntCAT elkarte, 2001eko azaroaren 23an, www.puntcat.org gunean. Horrela, pasaportearen eruditik hiztegiaren logikara jauzi egin zuten. Horretan, garrantzi berezia hartu zuen katalanaren hedadurak. Katalunian ez ezik, Andorran, Rousillonon, Valentzian, Italiako eremu batean ere berba egiten delako katalanez. Beraz, hizkuntzaren eremua herriaren eremua bera baino handiagoa izanik, .ct baino egokiagozat jo zuten .cat domeinuaren alde egitea. Eremu politikoari baino, hizkuntza eta kulturaren alorrari garrantzia emanek. Beste lezio bat.

Hamar milioi hitzun dituen hizkuntza batek, beraz, lor dezake domeinu propio bat Interneteko panoraman. Katalanek, nortasun arrazoiaz gain, hizkuntzaren inguruan eskolak, egunkariak, telebista kanalak, liburuak dituztela aipatu

zuten, eta Internetek ere garrantzi berezia hartzen duela nabarmendu zuten ICANN erakundearen aurrean. Interneten, norbere kultur aktibitate oro gehitzeko aukera eskaintzen dela gaineratu zuten.

Eta puntCAT elkarteak norbanakoek igorritako 68.000 sostengu mezu jaso zituen, katalanez jarduten diren bertako zein munduko 90 kultur elkarte batu zituen. Mugimendu elektroniko erraldoi bat (e-mugimendua) antolatu zuen sarean .cat domeinuaren alde, tartean webguneen diseinatzaileak, teknikariak, itzultzaileak, gobernu eta banketxeetako kide eta arduradunak besteak beste.

Euskal Herrian, zer?

Katalunian emandako jauziak eragina du gugan, eta Euskal Herrian bezala, munduko kultura minorizatu, eremu urriko hizkuntza eta estaturik gabeko nazio eta herri askotan. Eta ICANN erakundeak ere kezka hori zeukan kataluniarrei .cat domeinua onartzean, galdera hori bera egin zuen Bruce Tonkin ICANNeko chair nagusiak:

One of the reason that many in the ICANN decision-making process were slow to approve the .cat proposal was because it was seen a precedent that may have encouraged the formation of a TLD for a minority group that may be associated with terrorism.

Alegia, .cat domeinu honek aurrekaria sortzen duela ehundaka hizkuntza txiki, zokoratu, zapaldu eta galtzear daudentzat, terrorismoarena aitzakia bezala hartuta. Abril i Abril katalanak azkar erantzun zion: *Horietako zenbat hizkuntza hitz egiten dira herri batean baino gehiago? Zenbat dira hizkuntza idatziak? Zenbatek dauka bost milioi hiztun?* Munduan, antza denez, hamabost bat hizkuntza dira bost milioi hiztunetik gora dituztenak.

Eta gure hizkuntza, euskara, txikia izanik ere, bost milioi hiztun ez dituen arren, ICANNen kriterioetatik asko betetzeko lain bada. Gaur egun, Interneteko tresna garrantzitsuenetan hizkuntza baliagarria da. Software garrantzitsue-

nak euskarara lokalizatzen ari dira, Google bezalako bilatzaileetan interfaze propioa dauka, milioika orri daude da goeneko euskaraz, komunitate bizi bat da. Hiztegiak, buletin ofizialak, egunkariak, telebista propioa, ikasmaterialak, irratiak, blogak topa daitezke Interneten euskaraz. Edozein programa eskuratzen duzula, gero eta ohikoagoa da eu edo basque berbak topatzea. Hori guztia, jende askoren auzolanari eta borondatezko lanari esker, itzultzaile, webmaster eta ekintzaileen lepora. Subentzio, elkarlan eta unean uneko apustuei jarraituta ere aurrera egin du gure hizkuntzak. Eta esan dezakegu une honetan Interneten munduko lehen 30 hizkuntzen artean kokatzen dela. Nahiz eta erabiltzaileen kopurua horren handia ez izan. Gure hizkuntza ere munduan zehar toki ezberdinetan berba egiten da; batetik, diasporak (AEB, Argentina, Txile...), eta, bestetik, Euskal Herria bi estatuen menpe egoteak ere, Frantzia eta Espainian mintzatzen delako, bereizgarri egiten dute gure hizkuntza.

Guk ere, Kataluniako adibideari so eginda, bagenuke gure domeinua eskuratzeko bidean ekiteko nahikoa motibo. Hizkuntzaren inguruan, komunikabideetan, Interneten, nazio, herri eta hizkuntz eskubideen aldeko elkarteetan aritzen direnak batu, eta gurean ere e-mugimendu bat antolatzeke unea heldu da. Gure herria, kultura eta hizkuntzaren alde, XXI. mende honetan egin dezakegun gauza garrantzitsua izango da. Nortasuna, identitatea Informazioaren Gizartean. Euskal Herri gisa agertzeko tenorean, gure bereizgarriarik aipatuenera, hizkuntzari, indarra eta hauspoa eskaini behar diogu Interneten. Izango bagara, beharrezko ditugu teknologia berriak eta bertan jarduteko tresna eta lanabes guztiak. Nazioartean ibiltzeko, pasaporte edo hiztegi, nortasun ikurrak behar ditugu. Ikurrinarekin herriz herri ibili baino, gure e-posta mezuetan .eus bereizgarriak erakutsiko du nor eta zer garen. Domeinua ez da matrikula bat, ez da pasaporte bat, gehiago da. Bizi garen seinale ere bada. Bagarela, alegia. Eta izan nahi badugu horretan jardun beharko gara. Garaiz gabiltza. Gogoan hartu: guk .eus.¶